

ԾՐԱԳԻՐ

«ԲՈՒԺՔՐՈՋ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐԸ ԵՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԾԱՎԱԼԸ ՆԱԽԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԵՎ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ» ԹԵՄԱՅՈՎ 11-ՕՐՑԱ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

2023 թվականից կրկնողաբար, ք. Երևան (ՀՀ ԱՆ Ս. Ավդաբեկյանի անվան Առողջապահության ազգային ինստիտուտ, «Արաբկիր» ԲՀ)

ՀՀ ԱՆ Ս. Ավդաբեկյանի անվան Առողջապահության ազգային ինստիտուտ

Օր 1		
10:00-10:20	Դասընթացի բացում, մասնակիցների ներկայացում	Կարինե Սարիբեկյան Մարգարիտ Բալասանյան Մարիամ Մնացականյան
10:20-10:30	Դասընթացի նպատակները, օրակարգի ներկայացում	
10:30-11:00	Նախաթեստ	
11:00-12:00	Դասախոսություն Բուժօգնության կազմակերպումը նախադպրոցական և դպրոցական հաստատություններում: Բուժքրոջ հիմնական գործառնությունները: Ծնողների հետ կանխարգելիչ և խորհրդատվական աշխատանքի կարևորությունը	Կարինե Սարիբեկյան Մարիամ Մնացականյան
12:00-13:00	Գործնական աշխատանք Ինչպես է բուժքույրը կազմակերպում իր աշխատանքը մանկապարտեզում և/կամ դպրոցում	Կարինե Սարիբեկյան Մարիամ Մնացականյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Մանկապարտեզներ և դպրոցներ երեխաների ընդունելության կազմակերպչական հարցեր, բուժքրոջ անելիքները և աշխատանքի ծավալը, բուժքրոջ կաբինետի հագեցվածությունը: Գործող նորմատիվ ակտերը	Կարինե Սարիբեկյան Մարիամ Մնացականյան
16:00-16:30	Հարց ու պատասխան, օրվա նյութի ամփոփում	
Օր 2		
10:00-11:00	Դասախոսություն Առողջ սնունդ, առողջապահական քաղաքականությունը վաղ հասակի երեխաների և դեռահասների առողջ սննդի կազմակերպման ոլորտում: Աշխարհի փորձը և իրավիճակը Հայաստանում	Կարինե Սարիբեկյան Մարիամ Մնացականյան
11:00-12:00	Դասախոսություն Նախադպրոցական հաստատություններում բուժաշխատողի հիմնական գործառնությունները երեխաների խնամքի և սնուցման կազմակերպման գործընթացում: Վաղ տարիքի երեխաների սննդի կազմակերպման առանձնահատկությունները	Կարինե Սարիբեկյան Մարիամ Մնացականյան
12:00-13:00	Գործնական աշխատանք Առողջ սննդի կազմակերպումը և օրինակելի ճաշացուցակի կազմումը նախադպրոցական հաստատություններում: Առողջ սննդի օրաբաժինները և օրինակելի ճաշացանկերը	Կարինե Սարիբեկյան Մարիամ Մնացականյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-15:30	Դասախոսություն Սովորողների սննդի կազմակերպումը հանրակրթական հաստատություններում: Սննդի անվտանգություն /սանիտարական նորմեր և կանոններ	Կարինե Սարիբեկյան Մարիամ Մնացականյան

15:30-16:30	Ռասախոսություն Բուժքրոջ անելիքները դպրոցում երեխաների սնուցման կազմակերպման հարցերում	Կարինե Մարիբեկյան Մարիամ Մնացականյան
16:30-17:00	Հարց ու պատասխան, օրվա նյութի ամփոփում	
Օր 3		
10:00-11:00	Ռասախոսություն Երեխաների առողջության սկրինինգները, ԱՃԻ/սնուցման կարգավիճակի գնահատում	Կարինե Մարիբեկյան Եվա Մովսիսյան
11:00-12:00	Գործնական աշխատանք Անտրոպոմետրիկ չափումներ՝ քաշ, հասակ, գլխի շրջագիծ	Կարինե Մարիբեկյան Եվա Մովսիսյան
12:00-13:00	Ռասախոսություն Սնուցման խանգարումները՝ վաղ տարիքի երեխաների մոտ, շեղումների հայտնաբերումը և ուղղորդումը	Կարինե Մարիբեկյան Եվա Մովսիսյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-15:00	Ռասախոսություն Վաղ տարիքի երեխաների զարգացման առանձնահատկությունները, երեխաների հոգեշարժական զարգացման գնահատումը Այերտոնի սանդղակի միջոցով	Գայանե Զաքարյան Կարինե Մարիբեկյան
15:00-16:00	Ռասախոսություն Վաղ տարիքի երեխաների մոտ հանդիպող առանձին ախտաբանություններ: Մանկական ուղեղային պարեզ, աուտիզմ: Կլինիկական դրսևորման վաղ նշանները	Գայանե Զաքարյան Կարինե Մարիբեկյան
16:00-17:00	Գործնական աշխատանք Ինչպես գնահատել մինչև 5 տարեկան երեխայի հոգեշարժական զարգացումը: Երբ՝ և ինչ՝ խորհուրդ պետք է տալ մայրիկին	Գայանե Զաքարյան Կարինե Մարիբեկյան
17:00-17:30	Հարց ու պատասխան, օրվա նյութի ամփոփում	
Օր 4		
10:00-11:00	Ռասախոսություն Իմունիզացիայի ազգային ծրագրի հիմունքները, կարևոր դրույթները	Մարգարիտա Բալասանյան Լիլիթ Մարության
11:00-12:00	Ռասախոսություն Կառավարելի մանկական վարակներ, վաղ կլինիկական նշաններ, ախտորոշումը, ուղղորդումը	Լիլիթ Մարության Կարինե Մարիբեկյան
12:00-13:00	Ռասախոսություն Կառավարելի մանկական վարակներ, դասակարգում, դեպքերի ստանդարտ բնորոշում (շարունակություն)	Մարգարիտա Բալասանյան Լիլիթ Մարության
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-15:00	Ռասախոսություն Պատվաստանյութեր, տեսակները: ՄՊՎ-ի պատվաստանյութի կիրառման կարևորությունը արգանդի պարանոցի քաղցկեղի և այլ հնարավոր քաղցկեղների կանխարգելման գործում	Մարգարիտա Բալասանյան Լիլիթ Մարության
15:00-16:00	Ռասախոսություն Հայաստանում գործող պատվաստումների ազգային օրացույցի ներկայացում: Իմուն համակարգ, իմունիտետ: Պատվաստումների հակացուցումներ (մշտական և ժամանակավոր, իրական և կեղծ)	Մարգարիտա Բալասանյան Լիլիթ Մարության
16:00-17:00	Գործնական աշխատանք Կառավարելի մանկական վարակներ, դասակարգում, դեպքերի ստանդարտ բնորոշում	Մարգարիտա Բալասանյան Լիլիթ Մարության

17:00-17:30	Հարց ու պատասխան, օրվա նյութի ամփոփում	
Օր 5		
10:00-11:00	Դասախոսություն Իմունիզացիայի ազգային ծրագրի բաղադրիչները: Մտոցային շղթա: Համաճարակաբանական հսկողության: Անվտանգ ներարկումներ	Մարգարիտա Բալասանյան Լիլիթ Մարության
11:00-12:00	Դասախոսություն Հետպատվաստումային անբարեհաջող դեպքեր (ՀԱԴ-եր): Համաճարակաբանական հսկողության իրականացում	Մարգարիտա Բալասանյան Լիլիթ Մարության
12:00-13:00	Գործնական աշխատանք ՀԱԴ-երի գրանցում և հաղորդում: Իրավիճակային խնդիրներ, դեպքերի ներկայացում: Անաֆիլակտիկ շոկի դիֆերենցիալ ախտորոշում. Շտապ օգնության իրականացում	Մարգարիտա Բալասանյան Լիլիթ Մարության
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-15:00	Դասախոսություն Համագործակցություն ազգաբնակչության հետ: Ինչպես պատասխանել պատվաստումների հակառակորդներին	Մարգարիտա Բալասանյան Լիլիթ Մարության
15:00-16:00	Դասախոսություն Մտահոգություն պատվաստանյութերի անվտանգության վերաբերյալ, ասեկոսեններ, միֆեր	Մարգարիտա Բալասանյան Լիլիթ Մարության
16:00-17:00	Գործնական աշխատանք Բնակչության տարբեր խմբերի հետ իմունիզացիայի վերաբերյալ անհանգստացնող հարցերի շուրջ քննարկումներ	Մարգարիտա Բալասանյան Լիլիթ Մարության
17:00-17:30	Հարց ու պատասխան, օրվա նյութի ամփոփում	
Օր 6		
10:00-11:00	Դասախոսություն Դպրոց-նախադպրոցական հաստատությունների դերակատարումը երեխաների առողջ ապրելակերպի և առողջ ու անվտանգ սնուցման քաղաքականության իրականացման գործընթացում: «Առողջ դպրոց» քաղաքականության հիմնական սկզբունքները	Կարինե Սարիբեկյան Մարիամ Մնացականյան
11:00-12:00	Դասախոսություն Առողջ կենսակերպ և ֆիզիկական ակտիվություն: Խրոնիկ ոչ տարափոխիկ հիվանդությունների կանխարգելում	Եվա Մովսեսյան Մարիամ Մնացականյան
12:00-13:00	Դասախոսություն Ֆիզիկական ակտիվություն, դերը, ֆիզկուլտուրային դասերի հսկողություն, ֆիզկուլտուրայի խմբեր	Եվա Մովսեսյան Մարիամ Մնացականյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-15:30	Դասախոսություն Դպրոցական տարիքի և դեռահասների առողջ սնուցման սկզբունքները, տարածված խնդիրներ և սնուցման վարքագծի խանգարումներ՝ նյարդային անոռեքսիա և բուլիմիա, ավելցուկային քաշ և ճարպակալում, խորհրդատվություն և ուղղորդում	Կարինե Սարիբեկյան Եվա Մովսեսյան
15:30:16:00	Գործնական աշխատանք Գերքաշության կրկնակի բեռը	Կարինե Սարիբեկյան Եվա Մովսեսյան
16:00-16:30	Հարց ու պատասխան, օրվա նյութի ամփոփում	
Օր 7		
10:00-11:00	Դասախոսություն	Եվա Մովսեսյան Մուսաննա Աբրահամյան

	Դպրոցահասակ և դեռահաս երեխաների տարիքային զարգացման առանձնահատկությունները: Երեխաների առողջական սկրինինգների ծավալները դպրոցում	
11:00-12:00	Դասախոսություն Երեխաների առողջության սկրինինգներ, ԱՃԻ/սնուցման կարգավիճակի գնահատում և հսկողություն, շեղումների հայտնաբերում և ուղղորդում	Եվա Մովսեսյան Մուսաննա Աբրահամյան
12:00-13:00	Գործնական աշխատանք ԱՃԻ կորագծերի միջոցով քաշի, հասակի ցուցանիշների և ՄՁՑ հաշվարկում և գնահատում	Եվա Մովսեսյան Մուսաննա Աբրահամյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-15:00	Դասախոսություն Երեխայի կեցվածքի գնահատում, կեցվածքի շեղումներ, սկոլիոզի սկրինինգ	Եվա Մովսեսյան Մուսաննա Աբրահամյան
15:00-16:30	Դասախոսություն Հատուկ կարիքներ և հաշմանդամություն ունեցող երեխաների բուժսպասարկումը	Եվա Մովսեսյան Մուսաննա Աբրահամյան
16:30-17:00	Հարց ու պատասխան, օրվա նյութի ամփոփում	
Օր 8		
10:00-11:30	Դասախոսություն Դեռահասների հասունացում՝ Ֆիզիկական և սեռական զարգացում, զարգացման գնահատում, տարածված խնդիրներ, խորհրդատվություն և ուղղորդում	Եվա Մովսեսյան Մուսաննա Աբրահամյան
11:30-13:00	Գործնական աշխատանք Դեռահասների հոգեբանա-սոցիալական զարգացում, տարածված խնդիրներ, դեռահասների խորհրդատվության հիմունքները	Եվա Մովսեսյան Մուսաննա Աբրահամյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-15:30	Դասախոսություն Զարկերակային ճնշման սկրինինգ: Զարկերակային հիպերթենզիան երեխաների մոտ, հիմնական գանգատները, ուղղորդումը	Եվա Մովսեսյան Մուսաննա Աբրահամյան
15:30-16:30	Գործնական աշխատանք Զարկերակային ճնշման չափման առանձնահատկությունները երեխաների մոտ	Եվա Մովսեսյան Մուսաննա Աբրահամյան
16:30-17:00	Հարց ու պատասխան, օրվա նյութի ամփոփում	
Օր 9		
10:00-11:30	Դասախոսություն Տեսողության և լսողության սկրինինգներ երեխաների մոտ	Եվա Մովսեսյան Մուսաննա Աբրահամյան
11:30-13:00	Գործնական աշխատանք Տեսողության և լսողության սկրինինգների իրականացման ցուցադրում	Եվա Մովսեսյան Մուսաննա Աբրահամյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Առավել տարածված մանկական հիվանդություններ և վիճակներ (գլխացավ, փորացավ, տենդ, փորլուծություն, ատամնացավ, բրոնխիալ ասթմա, շաքարային դիաբետ, էպիլեպսիա և ցնցումներ, սուր ալերգիկ հիվանդություններ)	Մուսաննա Աբրահամյան Եվա Մովսեսյան
16:00-16:30	Հարց ու պատասխան, օրվա նյութի ամփոփում	
Օր 10		
10:00-11:00	Դասախոսություն	Մուսաննա Աբրահամյան

	Սեզոնային սուր շնչառական վարակներ և Կովիդ-19. Ծնչական անբավարարություն, վտանգի նշանները	Եվա Մովսեսյան
11:00-12:00	Գործնական աշխատանք Դպրոց-նախադպրոցական քույրերի աշխատանքի առանձնահատկությունները վիրուսային վարակների սեզոնային բնկումների ժամանակ ի՞նչ է արվում տեղերում	Մուսաննա Աբրահամյան Եվա Մովսեսյան
12:00-13:30	Դասախոսություն Անհետաձգելի և առաջին բուժօգնության հիմունքները, թունավորումներ, բոտուլիզմ	Մուսաննա Աբրահամյան Եվա Մովսեսյան
13:30-14:30	Ընդմիջում	
14:30-16:00	Գործնական աշխատանք Արյունահոսություն, վերքեր, միջատների և օձի խայթոց	Մուսաննա Աբրահամյան Եվա Մովսեսյան
16:00-16:30	Քննարկում, օրվա նյութի ամփոփում	
Օր 11		
10:00-12:00	Գործնական աշխատանք Անգիտակից պացիենտ, շնչուղիների խցանում, սիրտ-թոքային վերակենդանացում	Մուսաննա Աբրահամյան Եվա Մովսեսյան
12:00-13:00	Դասախոսություն Այրվածքներ, ցրտահարություն, մարմնի ընդհանուր սառեցում, արևահարություն, ջերմային հարված	Մուսաննա Աբրահամյան Եվա Մովսեսյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-15:00	Գործնական աշխատանք Ոսկրամկանային վնասվածքներ, գլխի վնասվածքներ	Մուսաննա Աբրահամյան Եվա Մովսեսյան
15:00-15:30	Դասընթացի մասնակիցների հետթեստավորում	
15:30-16:00	Թեստերի արդյունքների ներկայացում՝ առանձին բաց հարցերի քննարկմամբ	
16:00-16:20	Ամփոփում, վերապատրաստման դասընթացի փակում	

Թիրախային լսարան՝ մանկապարտեզների և դպրոցների բուժքույրեր, ԱՄՊ օդակի բուժքույրեր:
Մասնակիցների ակնկալվող թվաքանակ՝ 10-20 հոգի: